

УДК 351:502/504](477)

ФОРМУВАННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ “ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ”: НАУКОВІ, ПОЛІТИЧНІ, ПРАВОВІ ЧИННИКИ

К.А.Рябець,

Національна академія державного управління при Президентові України

Email: Rjabetz2017@gmail.com

ORCID: 0000-0003-2354-4118

У статті досліджено наукові, політичні та правові положення, які формують сучасне поняття “водне господарство України”. На підставі аналізу визначень вітчизняних науковців поняття “водне господарство” зроблено висновок про недоречність застосування щодо нього певних характерних рис. Запропоновано в сучасному визначенні поняття водного господарства України відобразити особливість управлінського впливу на його об’єкт, тобто водні ресурси, за басейновим принципом. Зазначено, що інтенсивне впровадження інтегрованого управління водними ресурсами розпочалося після політичних подій, які відбулися в кінці 2013 – на початку 2014 р. Наведено приклади прийнятих після цього нормативно-правових актів, які прискорили реалізацію євроінтеграційної політики України у водному господарстві. Проаналізовано нормативно-правову базу щодо правової регламентації сутності досліджуваного поняття. Викладено складові сутності поняття “водне господарство України” та запропоновано його авторське визначення.

Ключові слова: водне господарство України, галузь економіки, національна безпека, євроінтеграційний вплив, водні ресурси, басейновий принцип.

FORMATION OF THE ESSENCE OF THE CONCEPT OF “WATER MANAGEMENT IN UKRAINE”: SCIENTIFIC, POLITICAL AND LEGAL FACTORS

K.A.Riabets,

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The article analyzes the scientific, political and legal provisions that form the modern concept of “water economy of Ukraine”. After analyzing the definition of the concept of “water economy” formulated by domestic scientists, it was concluded that inappropriate application of certain characteristic features towards him was made. It is proposed in the modern definition of the water economy of Ukraine to indicate the peculiarity of administrative influence on its object, that is, water resources, basin principle. It was noted that intensive implementation of integrated water resources management began after the political events that took place in late 2013 at the beginning of 2014. The examples of the adopted after them normative legal acts, which accelerated the implementation of the European integration policy of Ukraine in the water sector. The normative and legal base on the legal regulation of the essence of the investigated concept is analyzed. The constituent elements of the concept “water economy of Ukraine” are outlined and their author's definition is proposed.

Key words: water economy of Ukraine, branch of economy, national security, eurointegration influence, water resources, basin principle.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасне водне господарство України перебуває на стадії реформування. Цей процес відповідно до положень проекту Концепції реформування сфери охорони та відтворення вод, раціонального використання водних ресурсів та розвитку водного господарства і меліорації земель [24] сприятиме координованому розвитку і управлінню водними, земельними та іншими пов'язаними з ними ресурсами в межах басейнів річок, а також досягненню максимального соціально-екологічного благополуччя на справедливій основі, з урахуванням інтересів усіх водокористувачів у будь-якій частині басейну. Однак, на наш погляд, для того, щоб досягти позитивного результату від реформ, необхідно чітко усвідомлювати сутність його об'єкта.

У зв'язку із цим особливої актуальності набуває з'ясування змісту сучасного поняття “водне господарство України”, яке перебуває в процесі формування під впливом наукових, політичних та правових чинників.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Важливість галузі водного господарства як у процесі життєдіяльності кожної людини, так і у виробничій діяльності важко переоцінити. Незважаючи на це дослідженню змісту поняття “водне господарство” присвячена невелика кількість наукових праць, серед авторів яких – Л.А.Волкова [8], Ю.М.Грищенко [8], В.О.Євдокимов [14], В.М.Жук [14], І.А.Пашенюк [8], В.О.Хмелінін [27], В.М.Хорєв [6], А.В.Яцик [6; 8] та ін. Крім того, більшість запропонованих цими науковцями визначень досліджуваного по-

© Рябець К.А., 2018

няття втратили актуальність через стрімкі євроінтеграційні процеси, які не оминули і водне господарство.

Формулювання цілей (мети) статті. Метою статті є обґрунтування теоретичної сутності поняття “водне господарство України” з урахуванням наукового, політичного та правового впливу на нього.

Для реалізації мети було поставлено такі завдання: проаналізувати наукові, політичні та правові положення, які формують сучасне поняття “водне господарство України”; виявити глибинні особливості його змісту; сформулювати визначення поняття “водне господарство України”.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. На сьогодні вважається, що розвиток промисловості, сільського господарства, прискорені темпи житлово-комунального будівництва в другій половині ХХ ст. в Україні зумовили підвищення значення водних ресурсів для народногосподарського комплексу, що привело до створення галузі водного господарства [29; 30].

З теоретичного погляду поняття “водне господарство” складається із прикметника “водне” та іменника “господарство”. Видається доцільним розпочати їх аналіз із дослідження змісту поняття “господарство” у вітчизняних наукових та довідкових виданнях. Проте, як виявилось, аналіз його змісту не входить у коло дослідницьких інтересів учених та практиків, тому його сучасне визначення у вітчизняних джерелах відсутнє. На противагу ситуації, що склалася в Україні, закордоном аналіз сутності поняття “господарство” є досить популярним. Це поняття трактується, як сукупність природних і зроблених руками людини засобів, що використовуються людьми для створення, підтримки, поліпшення умов і засобів існування, життєзабезпечення [25], а також як: 1) форма виробництва, сукупність виробничих відносин певного способу життя, 2) сукупність того, що використовується у виробництві, становить виробництво [13].

Визначення прикметника “водний” наводиться у вітчизняних тлумачних словниках, а також в електронному інтернет-ресурсі Словопедія, де він трактується як той, що стосується води та використання її з певною метою [26]. У зарубіжній літературі поняття “водний” розкривається як таке, що співвідноситься за значенням з іменником вода, пов’язане з ним [12], пов’язане та співвідноситься за значенням з іменником вода, власнито, характерне для неї [5] тощо.

Концепція розвитку водного господарства України [17] є єдиним джерелом права, в якому

визначений зміст водного господарства як “галузі, завданням якої є забезпечення потреб населення і народного господарства у водних ресурсах, збереження, охорона та відтворення водного фонду, попередження шкідливої дії вод і ліквідація її наслідків”.

На наш погляд, викладені правові положення не дуже вдало розкривають суть водного господарства: по-перше, в них не відображено належність водного господарства до якоїсь конкретної галузі; по-друге, основне смислове навантаження визначення зводиться до переліку завдань водного господарства.

В Україні дослідженню поняття “водне господарство” не приділяється належна увага. Так, у процесі досить глибокого аналізу були виявлені лише поодинокі наукові праці, в яких розкривається його сутність у таких формулюваннях: підвид народного господарства і разом із тим самостійна галузь економіки, яка відповідає за кількість і якість підземних та поверхневих вод [27, с. 158]; особлива специфічна галузь економіки України, розвиток якої безпосередньо пов’язаний із забезпеченням водою населення та всіх галузей економіки [6]; галузь, що охоплює сукупність об’єктів, споруд і підприємств, призначенням яких є добування, обробка, регулювання, використання, відтворення водних ресурсів, відведення використаних вод, а також ужиття заходів щодо запобігання шкідливій дії поверхневих і підземних вод [14, с. 139–140]; складний комплекс, який за структурою, технологією і рівнем водокористування є екологічно небезпечним, оскільки вступив у суперечність із відновлювальною спроможністю природних водних екосистем і якісними витратами соціальної сфери водозабезпечення [8, с. 72].

Характеризуючи водне господарство, вчені відзначають його масштабність і зв’язок майже з усіма галузями економіки, а також особливо велике значення для створення необхідних соціальних і побутових умов життя населення [6].

Наведене вище свідчить, що частина науковців вважає водне господарство підвидом народного господарства, самостійною чи специфічною галуззю економіки. Враховуючи домінуючу частку приватної власності в сучасній економіці України, на наш погляд, недоречно вести мову про походність водного господарства від народного. “Народне” господарство повинно ототожнюватися виключно з державною власністю. Можна припустити, що подібна думка підтверджується в Законі України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення управління об’єктами державної власності” [21],

оскільки в ньому визначено внесення таких змін до Господарського кодексу України (ГКУ) [9]: “У тексті Кодексу слова “народне господарство” в усіх відмінках замінити словом “економіка” у відповідному відмінку”.

Застосування щодо водного господарства такої характерної риси, як самостійність, вважаємо недоречним. Це пояснюється тим, що водне господарство, обмежуючись лише своєю діяльністю, не виконує весь комплекс покладених на нього завдань. Так, потреби населення у водних ресурсах забезпечуються за умови спільної діяльності з органами житлово-комунального господарства (централізоване постачання питної води), сфери охорони здоров'я (контроль за санітарним станом питної води); забезпечення збереження, охорони та відтворення водного фонду здійснюється за участі органів у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр (у частині підземних вод) тощо.

У свою чергу, визначення водного господарства як специфічної галузі економіки вважаємо цілком доцільним.

Поняття галузі економіки законодавчо закріплене у ч. 1 ст. 260 ГКУ як сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності. Вимоги до класифікації галузей економіки згідно з ч. 3 ст. 260 ГКУ мають установлюватися законом. З часу набуття чинності цими правовими положеннями минуло понад 10 років, а зазначений закон так і не був прийнятий.

У 2010 р. було розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо стратегічних галузей економіки” [20], яким передбачався новий зміст ч. 3 ст. 260 ГКУ: “Вимоги до класифікації галузей економіки та перелік стратегічних галузей економіки визначаються Кабінетом Міністрів України”.

Проте Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України визначило згадану вище законодавчу ініціативу недоцільною з таких міркувань: “Чинне законодавство не містить визначення терміна “стратегічна галузь економіки”. Цей термін вживається лише у ст. 7 Закону України “Про основи національної безпеки України” в контексті небезпечного для економічної незалежності України зростання частки іноземного капіталу у стратегічних галузях економіки. Згідно з ч. 2 ст. 117 ГКУ у визначених законом галузях, що мають стратегічне значення для безпеки держави, не можуть створюватися іноземні підприємства. Таким чином, саме поняття “стратегічна галузь економіки”, яке безпосередньо пов'язане

з інтересами національної безпеки держави і застосування якого має певні правові наслідки, потребує чіткого визначення *законом*” [2].

Законодавче підтвердження стратегічного характеру галузі водного господарства міститься в положеннях ст. 7 Закону України “Про основи національної безпеки України” [23]. У цих положеннях серед загроз національним інтересам і національній безпеці України виокремлюють такі, як погіршення технічного стану гідротехнічних споруд каскаду водосховищ на річці Дніпро; погіршення екологічного стану водних басейнів, загострення проблеми транскордонних забруднень та зниження якості води. Заходи щодо запобігання їх виникненню викладені у ст. 8 вищезазначеного Закону та полягають у поліпшенні екологічного стану річок України, насамперед басейну р. Дніпро, та якості питної води; запобіганні забрудненню Чорного та Азовського морів і поліпшенні їх екологічного стану.

Крім того, стратегічний характер водного господарства підтверджується увагою до нього Національного інституту стратегічних досліджень. Результатом його дослідницької діяльності є аналітичні записки за такими темами: “Аналіз актуальних чинників погіршення якості питного водопостачання в контексті національної безпеки України” [1], “Еколого-техногенні проблеми в Україні, що потребують першочергового реагування” [11], “Оцінка екологічних проблем басейну Дніпра в контексті загроз національній безпеці України” [19], “Щодо оцінки викликів національній безпеці в екологічній сфері” [28] тощо.

Отже, викладене вище дає підстави зробити висновок, що ефективне функціонування водного господарства України є одним із чинників забезпечення національної безпеки нашої держави. Саме тому, на наш погляд, за галуззю водного господарства необхідно юридично закріпити статус стратегічної галузі економіки, що забезпечить від створення в його структурі іноземних підприємств.

До того ж у науці паралельно з терміном “водне господарство” введено в обіг поняття “водо-господарський комплекс”. У зміст останнього вкладають: складову національної економіки, що охоплює водні об'єкти з наявними в них водними ресурсами, гідротехнічні споруди, а також діяльність водокористувачів, органів управління та відповідного контролю [3]; складну природо-господарську систему, яка визначається власними засадами функціонування, структурою, особливостями реалізації поставлених завдань та пріоритетами розвитку [15, с. 361]; сукупність гідротехнічних споруд, соціально-економічних

і технічних заходів щодо використання водних ресурсів в інтересах ефективного розвитку всіх галузей економіки [8, с. 74]; складну природно-господарську систему, що як структурні елементи поєднує: водні ресурси, території, водогосподарську інфраструктуру, суб'єктів використання, суб'єктів користування водними ресурсами та систему державних органів, призначених управляти процесами, пов'язаними із забезпеченням суспільства водою на засадах сталості [16, с. 16–17].

При цьому необхідно зазначити, що науковці не дійшли єдиної думки стосовно співвіднесення понять “водне господарство” та “водогосподарський комплекс”. Наприклад, В.О.Євдокимов, В.М.Жук зауважують, що “функціонування водного господарства невіддільне від водних ресурсів і водних об'єктів, з якими воно тісно пов'язане. Тут доводиться вести мову не лише про водне господарство, а про щось ширше – водогосподарський комплекс” [14, с. 140]. Дещо подібну думку обстоює Т.І.Добрянська, яка вважає, що “успішна регіональна політика водного господарства є гарантом успішного розвитку водогосподарського комплексу держави в цілому” [10, с. 3]. У свою чергу, в навчальному посібнику за редакцією А.В.Яцика зазначається, що “головним завданням водного господарства є планомірне забезпечення населення та галузей економіки водою у необхідній кількості та відповідній якості. Основні підгалузі (компоненти) водогосподарського комплексу – це водопостачання населених пунктів, промисловості, сільськогосподарського виробництва, зрошення земель і обводнення посушливих районів, гідроенергетика, водний транспорт, рибне господарство і рекреація. Всіх їх об'єднує використання або споживання водних ресурсів. Таким чином, галузь господарства, що розробляє і впроваджує заходи щодо використання поверхневих і підземних вод і боротьби з їхньою шкідливою дією, називається водним господарством” [8, с. 71].

З огляду викладене можна стверджувати, що В.О.Євдокимов, В.М.Жук [14] та Т.І.Добрянська [10] вважають водне господарство складовою водогосподарського комплексу. Своєю чергою, автори навчального посібника за редакцією А.В.Яцика ототожнюють поняття “водне господарство” та “водогосподарський комплекс” [6].

Відповідно до Вікіпедії поняття водогосподарського комплексу є спорідненим з терміном “водне господарство” [4].

Уважаємо, що для визначення назви галузі економіки, об'єктом якої є виключно вода, потрібно використовувати переважно усталене, всім зрозуміле поняття “водне господарство”, а у

виняткових випадках для уникнення тавтології та забезпечення номінативності допускати вживання понять “водогосподарська галузь”, “водогосподарський комплекс”.

Крім того, визначення поняття “водне господарство України” обов'язково має включати висвітлення характерного для нього управлінського впливу. Останній протягом кількох десятиліть уповільнено формувався в розрізі впровадження державної євроінтеграційної політики. Значимо, що у водному господарстві напрямом її реалізації є впровадження в ньому інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. Так, відповідно до положення ч. 1 ст. 13 Водного кодексу України [7], прийнятого ще 6 червня 1995 р., державне управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів здійснюється **за басейновим принципом** на основі державних, цільових, міждержавних та регіональних програм використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, а також планів управління річковими басейнами. Але ці положення до політичних подій, які відбулися в кінці 2013 – на початку 2014 рр., фактично мали більше декларативний характер. У 2015 р. Міністерством екології та природних ресурсів України було розроблено Національну стратегію наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля [18]. Її метою є гармонізація українського законодавства в галузі екології з правом ЄС. Практичну реалізацію цього в галузі водного господарства здійснено в положеннях Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом” від 4 жовтня 2016 р. [22].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз трактування змісту поняття “водне господарство України” в різних джерелах дав змогу виявити суттєвий вплив на його формування сукупності наукових, політичних та правових чинників.

У процесі дослідження виділено такі складові, що розкривають сутність поняття “водне господарство України”: його об'єктом є водні ресурси; полягає в сукупності певних дій, пов'язаних з водою, що спрямовані на життєзабезпечення людини; є галуззю економіки; його характерною рисою є специфічність; має стратегічне значення для забезпечення національної безпеки; перебуває в процесі впровадження в ньому інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом.

На підставі результатів дослідження запропоновано визначення сутності сучасного поняття

“водне господарство України”. Під цим поняттям розуміється: специфічна, стратегічна галузь економіки, в якій об’єктом діяльності її суб’єктів є водні ресурси, управління якими здійснюється за басейновим принципом.

Список використаних джерел

1. Аналіз актуальних чинників погіршення якості питного водопостачання в контексті національної безпеки України [Електронний ресурс] : аналіт. зап. НІСД. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1037>
2. Висновок Головного науково-експертного управління від 21.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=38643
3. Вишневецький В. І. Водогосподарський комплекс у басейні Дніпра : монографія / В. І. Вишневецький, В. А. Сташук, А. М. Сакевич. – Київ : Інтерпрес ЛТД, 2011. – 188 с.
4. Водне господарство [Електронний ресурс] // Вікіпедія : інтернет-довід. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Викисловарь [Электронный ресурс] : интернет-словарь. – Режим доступа : <https://ru.wiktionary.org/wiki/водный>
6. Водне господарство в Україні / за ред. А. В. Яцика, В. М. Хорева. – Київ : Генеза, 2000. – 456 с.
7. Водний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 6 черв. 1995 р. № 213/95-ВР. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>
8. Водні ресурси: використання, охорона, відтворення, управління: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. В. Яцик, Ю. М. Грищенко, Л. А. Волкова, І. А. Пашенюк. – Київ : Генеза, 2007. – 360 с.
9. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>
10. Добрянська Т. І. Механізми забезпечення сталого розвитку водогосподарського комплексу України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 / Добрянська Тетяна Іванівна. – Львів, 2016. – 182 с.
11. Еколого-техногенні проблеми в Україні, що потребують першочергового реагування [Електронний ресурс] : аналіт. зап. НІСД. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/577/>
12. Ефремова Т. Ф. Водный [Электронный ресурс] / Т. Ф. Ефремова // Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. – М. : Рус. яз., 2000. – 1233 с. – Режим доступа : http://slovoonline.ru/slovar_efremova/b-2/id-10024/vodnyj.html
13. Ефремова Т. Ф. Хозяйство [Электронный ресурс] / Т. Ф. Ефремова // Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. – М. : Рус. яз.,

Перспективним напрямом досліджень щодо теоретичного обґрунтування поняття “водне господарство України” вважаємо вивчення його подальшої еволюції в умовах інтенсивного євроінтеграційного процесу.

References

1. National Institute for Strategic Studies, “Analysis of actual factors of deterioration of drinking water quality in the context of national security of Ukraine: Analytical note”, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1037> (Accessed 17 February 2018).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), Conclusion of the Main Scientific and Expert Department, available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=38643 (Accessed 17 February 2018).
3. Vyshnevs'kyi, V.I., Stashuk, V.A., Sakevych, A.M. (2011), *Vodohospodars'kyi kompleks u baseyni Dnipra: monohrafiya* [The water management complex in the Dniro basin: a monograph], Interpres LTD, Kyiv, Ukraine.
4. Wikipedia: internet-dovidnyk, available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Водне_господарство (Accessed 17 February 2018).
5. Wikipedia: An online dictionary, available at: <https://ru.wiktionary.org/wiki/водный>, (Accessed 17 February 2018).
6. Yatsyk, A.V., Khoryev, V.M. (2000), *Vodne hospodarstvo v Ukrayini* [Water management in Ukraine], Heneza, Kyiv, Ukraine.
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995), Water Code of Ukraine of 6 June 1995, No. 213/95-BP, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр> (Accessed 17 February 2018).
8. Yatsyk, A.V., Hryshchenko, Yu.M., Volkova, L.A. and Pashenyuk, I.A. (2007), *Vodni resursy: vykorystannya, okhorona, vidtvorennya, upravlinnya: Pidruchnyky dlya studentiv vyshchykh navch. zakladiv* [Water resources: use, protection, reproduction, management: Textbook for students of higher educational establishments], Heneza, Kyiv, Ukraine.
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Commercial Code of Ukraine of January 16, 2003, No. 436-IV, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page> (Accessed 17 February 2018).
10. Dobryans'ka T.I. (2016), “Mechanisms for the sustainable development of the water management complex of Ukraine”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economy and management of the national economy, Ivan Franko Lviv National University, Lviv, Ukraine.
11. National Institute for Strategic Studies, “Ecological and technological issues in Ukraine needing emergency response: an analytical note”, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/577/> (Accessed 17 February 2018).
12. Efremova, T.F. (2000), *Novyi slovar russkogo iazyka. Tolkovo-slovoobrazovatelnyi. Slovo “vodnyi”* [New Dictionary of Russian. Interpretative and word-building. The word “water”], available at: <http://slovoonline.ru/>

2000. – 1233 с. – Режим доступу : http://slovonline.ru/slovar_efremova/b-22/id-116520/hozyajstvo.html
14. Євдокимов В. О. Державне регулювання розвитку водогосподарського комплексу шляхом впровадження інтегрованого підходу управління водними ресурсами за басейновим принципом / В. О. Євдокимов, В. М. Жук // Актуальні проблеми державного управління. – 2015. – № 1 (47). – С. 139–145.
 15. Зацерковний В. І. Аналіз системи управління водогосподарським комплексом України та пошук шляхів щодо її вдосконалення / В. І. Зацерковний, Л. В. Плічко // Наукоємні технології. – 2017. – № 4 (36). – С. 358–367.
 16. Качан Н. С. Оцінювання структурної перебудови у водогосподарському комплексі України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 / Качан Наталія Сергіївна. – Рівне, 2015. – 224 с.
 17. Концепція розвитку водного господарства України, схвалена Постановою Верховної Ради України від 14 січ. 2000 р. № 1390-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-14?info=1>
 18. Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://menr.gov.ua/files/docs/draft_NAS_FEB2015.pdf
 19. Оцінка екологічних проблем басейну Дніпра в контексті загроз національній безпеці України [Електронний ресурс] : аналіт. зап. НІСД. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1372/>
 20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо стратегічних галузей економіки [Електронний ресурс] : проект Закону України від 29 верес. 2010 р. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=38643
 21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення управління об'єктами державної власності [Електронний ресурс] : Закон України від 13 лют. 2012 р. № 4498-VI. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4498-17/paran24#n24>
 22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом [Електронний ресурс] : Закон України від 4 жовт. 2016 р. № 1641-VIII. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1641-19>
 23. Про основи національної безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 964-IV. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
 24. Проект Концепції реформування сфери охорони та відтворення вод, раціонального використання водних ресурсів та розвитку водного господарства і меліорації земель [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://menr.gov.ua/news/31884.html>
 25. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь [Электронный ресурс] / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 6-е изд., slovar_efremova/b-2/id-10024/vodnyj.html (Accessed 17 February 2018).
 13. Efremova, T.F. (2000), *Novyi slovar russkogo iazyka. Tolkovo-slovoobrazovatelnyi. Slovo "khoziaistvo"* [New Dictionary of Russian. Interpretative and word-building. The word "economy"], available at: http://slovonline.ru/slovar_efremova/b-2/id-10024/vodnyj.html (Accessed 17 February 2018).
 14. Yevdokymov, V.O. and Zhuk, V.M. (2015), "State regulation of the development of the water management complex through the implementation of an integrated approach to water resources management based on the basin principle", *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya*, vol. 1 (47), pp. 139-145.
 15. Zatserkovnyy, V.I. and Plichko, L.V. (2017), "Analysis of the management system of the water management complex of Ukraine and the search for ways to improve it", *Naukoyemni tekhnolohiyi*, vol. 4 (36), pp. 358-367.
 16. Kachan, N.S. (2015) "Estimation of structural adjustment in the water sector of Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy and management of the national economy, National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine.
 17. The Verkhovna Rada of Ukraine (2000), Concept of development of water economy of Ukraine of January 14, 2000, No. 1390-XIV, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-14?info=1> (Accessed 17 February 2018).
 18. Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine (2015), "National strategy of approximation of Ukrainian legislation to EU law in the field of environmental protection", available at: https://menr.gov.ua/files/docs/draft_NAS_FEB2015.pdf (Accessed 17 February 2018).
 19. National Institute for Strategic Studies, "Assessment of ecological problems of the Dnipro basin in the context of threats to national security of Ukraine. Analytical note ", available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1372/> (Accessed 17 February 2018).
 20. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), Draft Law of Ukraine "On amendments to certain legislative acts on strategic sectors of the economy" of September 29, 2010, available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=38643 (Accessed 17 February 2018).
 21. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Law of Ukraine "On amending certain legislative acts of Ukraine on improving the management of state-owned objects" of February 13, 2012, No. 4498-VI, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4498-17/paran24#n24> (Accessed 17 February 2018).
 22. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Law of Ukraine "On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding implementation of integrated approaches in water resources management basin principle" of October 4, 2016, No. 1641-VIII, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1641-19> (Accessed 17 February 2018).
 23. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Law of Ukraine "On the fundamentals of national security of Ukraine" of June 19, 2003, No. 964-IV, available at:

- перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2017. – 512 с. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_67315/189ebf93be3966e53e508d694226af884595c91e/
26. Словопедія [Електронний ресурс] : інтернет-довідник. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/32/53394/30373.html>
 27. Хмелінін В. О. Класифікація водних ресурсів України / В. О. Хмелінін // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2015. – № 17. – Т. 1. – С. 157–159. – (Серія Юриспруденція).
 28. Щодо оцінки викликів національній безпеці в екологічній сфері [Електронний ресурс] : аналіт. зап. НІСД. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1150/>
 29. Яцик А. В. Водогосподарська екологія : у 4 т. / А. В. Яцик. – Київ : Генеза, 2004. – Т. 3. – 494 с.
 30. Яцик А. В. Экологические основы рационального водопользования / А. В. Яцик. – Киев : Генеза, 1997. – 629 с.
 - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (Accessed 19 April 2017).
 24. Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine (2017), Draft Concept for reforming the area of protection and rehabilitation of water, rational use of water resources and development of water management and land reclamation, available at: <https://menr.gov.ua/news/31884.html> (Accessed 17 February 2018).
 25. Rayzberh, B.A., Lozovskyy, L.Sh. and Starodubtseva, E.B. (2017), *Sovremenniy ekonomicheskii slovar* [Modern economic dictionary], available at: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_67315/189ebf93be3966e53e508d694226af884595c91e/ (Accessed 17 February 2018).
 26. *Slovopediya: internet-dovidnyk*, available at: <http://slovopedia.org.ua/32/53394/30373.html> (Accessed 17 February 2018).
 27. Khmelinin V.O. (2015), "Classification of water resources of Ukraine", *Naukovyy visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya Yurysprudentsiya*, vol. 17, pp. 157-159.
 28. National Institute for Strategic Studies, "On the assessment of the challenges to national security in the environmental sphere. Analytical note", available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1150/> (Accessed 17 February 2018).
 29. Yatsyk A.V. (2004), *Vodohospodars'ka ekolohiya* [Environmental ecology], Heneza, Kyiv, Ukraine.
 30. Yatsyk A.V. (1997), *Ekologicheskie osnovy ratsionalnogo vodopolzovaniia* [Ecological basis of rational water use], Heneza, Kyiv, Ukraine.

Рябець Катерина Анатоліївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри парламентаризму
та політичного менеджменту,
Національна академія державного управління
при Президентові України,
03057, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Рябець К. А. Формування сутності поняття "водне господарство України": наукові, політичні, правові чинники / К. А. Рябець // Вісн. НАДУ. Серія "Державне управління". – 2018. – № 3 (90). – С. 19–25.

Стаття надійшла 19.06.2018

Схвалено до друку: 27.08.2018

Riabets, Kateryna A.,
Ph.D in Law, Associate Professor,
Doctoral Student of the Chair of Parliamentarism
and Political Management,
National Academy for Public Administration
under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine

Citation: Riabets, K.A. (2018). Formuvannia sutnosti poniattia "vodne hospodarstvo Ukrainy": naukovi, politychni, pravovi chynnyky [Formation of the essence of the concept of "water management in Ukraine": scientific, political and legal factors]. *Bulletin of the NAPA, Series "Public Administration"*, 3 (90), 19–25.

Article arrived: 19.06.2018

Accepted: 27.08.2018